

Lausunto

11.09.2024

Asia: VN/22967/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Lausunto opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausuttavaa opiskelijoiden siirtymisestä yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin:

Päätöksen opiskelijan toimeentulo koostuu pääasiassa opintorahasta (279,38€/kk), opintolainasta (850€/kk), yleisestä asumistuesta ja opiskelijan omista tuloista. Kelan tilastojen mukaan opiskeljaruokakunnasta riippuen asumistuki vaihteli toukokuussa 2024 keskimäärin 344 euron ja 523 euron välillä. Opintotuen asumislisään siirryttäessä asumisen tuki olisi kuntaryhmästä riippuen enimmillään 216 eurosta 296 euroon. Opintotuen saajien asumisen tuki laskisi keskimääräisestä tasosta ja olisi pääsääntöisesti pienempi kuin nykyinen asumistuki. Vain neljänneksellä opiskelijoista asumisen tuki säilyisi samana tai suurensi muutoksen myötä. Opintotuen asumislisä olisi henkilökohtainen ja sitä voisi saada suuremmilla tuloilla kuin yleistä asumistukea. Täyteen asumislisään oikeuttavien tulojen rajaa nostettaisiin 1560 euroon kuukaudessa. Opintotuen asumislisän piiriin kuuluisi täten yhä useampi opiskelija.

Esitys sisältää paljon ristiriitaisuuksia. Opintotuen tavoitteena on opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen taloudellisen tuen tarpeessa oleville päätoimisille opiskelijoille ja mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu. Opintotukeen kuitenkin suunnitellaan heikennystä, jossa asumiseen myönnettävää tukea vähennetään. Esitetyn asumislisän taso ei vastaa opiskelijoiden asumismenojen tasoa ja erityisesti eniten taloudellista tukea tarvitseville opiskelijoille muutos olisi merkittävä. Asumisen tuen pienentyessä siihen vaikuttavia tulorajoja nostettaisiin, mikä kannustaa opiskelijoita käymään opiskeluiden ohella yhä enemmän töissä. Tämä saattaa puolestaan vaarantaa mahdollisuuden päätoimiseen opiskeluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan yhä vahvemmin rahoittamaan välttämättömiä elinkustannuksia, kuten asumista, lainalla. Näistä perustarpeiden tyydyttämisestä syntyvää velkataakkaa voidaan pitää kohtuuttomana.

Opiskelijoiden asumisen tuen mallin muuttamisessa tulisi ottaa huomioon asumisen välttämättömyys ja opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on tällä hetkellä Suomessa heikolla tasolla. Opiskelijoiden asumislisä on sidottu opintojen edistymiseen, jota puolestaan voi heikentää erinäiset sairastumiset, työssäkäynti tai oppimisvaikeudet. Vaikka opinnot eivät etenisi riittävää vauhtia, opiskelijoiden oikeus asuntoon on silti turvattava. Myös lapsen huoltaminen voi vaikuttaa opintojen edistymiseen ja työnteon mahdollisuuteen. Kannatamme ehdotusta, että opiskelijaperheillä säilyy edelleen oikeus yleiseen asumistukeen.

Vuokralaiset ry on huolissaan opiskelijoiden kesänaikaisesta asumisesta ja toimeentulosta. Yleinen asumistuki on ympärivuotinen tuki, kun taas asumislisää on mahdollista saada vain opiskelukuukausilta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden olisi työskenneltävä kesäisin tai suoritettava opintoja, jotta heidän asumisensa olisi turvattu. Kesän aikainen kurssitarjonta on yleensä suppea, joka vaikeuttaa opintojen suorittamista ja toisaalta kesätöiden saaminen voi olla hankalaa. Opiskelijat myös työskentelevät usein kesäisin matalapalkkaisilla aloilla, eikä kokoaikatyötä ole helppo löytää. On kohtuutonta, että kesällä matalapalkkaista osa-aikatyötä tekevät opiskelijat eivät ole oikeutettuja edes osittaiseen asumistukeen, jolloin suurin osa heidän tuloistaan voi mennä pelkästään asumisen turvaamiseen. Lisäksi vaikka opiskelija saisi kesätöitä, vuokranmaksu ensimmäisen työskentelykuukauden osalta voi olla hankalaa, sillä opintotuki on ennakolta maksettava tuki, kun taas palkkatulon saa vasta kuukauden puolivälissä tai lopussa tehdystä työstä. Näin ollen opiskelijoiden pitäisi maksaa ensimmäisen työskentelykuukauden vuokra joko säästöillä tai turvautumalla toimeentulotukeen.

Vuokralaiset ry tukee ehdotusta, että asumislisän määrittelyssä otettaisiin huomioon kuntaryhmät, sillä asumiskustannukset voivat vaihdella merkittävästi paikkakunnittain. Asumislisän määrässä tulisi huomioida alueiden todellinen vuokrataso sekä kuntien väliset alueelliset erot asumiskustannuksissa. Kuntakohtaisia rajoja määrittäessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että yliopistokaupungeissa asumisen kustannukset ovat kuitenkin yleensä selvästi korkeammat.

Ehdotetun 3 momentin mukaan opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa asumislisän määrä olisi enintään 83 euroa kuukaudessa. Säättely vastaa ennen asumistukisiirtoa voimassa ollutta säättelyä. Tarkoitus on, että vanhemmalta vuokratun asunnon tai vanhemman omistamassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä korvaisi vain kohtuullisia asunnon hoitokustannuksia, mutta ei esimerkiksi asunnon hankinnasta aiheutuneita pääomakuluja. Pidämme esityksessä arvioitu summaa epätodellisena.

Vuokralaiset ry on huolissaan siitä, että jälleen on tekeillä lainsäädäntöä ilman kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia.

Helsingissä 11.9.2024

Anne Viita

Toiminnanjohtaja

Vuokralaiset ry

Lausunto opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausuttavaa opiskelijoiden siirtymisestä yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin:

Päätoimisen opiskelijan toimeentulo koostuu pääasiassa opintorahasta (279,38€/kk), opintolainasta (850€/kk), yleisestä asumistuesta ja opiskelijan omista tuloista. Kelan tilastojen mukaan opiskeljaruokakunnasta riippuen asumistuki vaihteli toukokuussa 2024 keskimäärin 344 euron ja 523 euron välillä. Opintotuen asumislisään siirryttäessä asumisen tuki olisi kuntaryhmästä riippuen enimmillään 216 eurosta 296 euroon. Opintotuen saajien asumisen tuki laskisi keskimääräisestä tasosta ja olisi pääsääntöisesti pienempi kuin nykyinen asumistuki. Vain neljänneksellä opiskelijoista asumisen tuki säilyisi samana tai suurensi muutoksen myötä. Opintotuen asumislisä olisi henkilökohtainen ja sitä voisi saada suuremmilla tuloilla kuin yleistä asumistukea. Täyteen asumislisään oikeuttavien tulojen rajaa nostettaisiin 1560 euroon kuukaudessa. Opintotuen asumislisän piiriin kuuluisi täten yhä useampi opiskelija.

Esitys sisältää paljon ristiriitaisuuksia. Opintotuen tavoitteena on opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen taloudellisen tuen tarpeessa oleville päätoimisille opiskelijoille ja mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu. Opintotukeen kuitenkin suunnitellaan heikennystä, jossa asumiseen myönnettävää tukea vähennetään. Esitetyn asumislisän taso ei vastaa opiskelijoiden asumismenojen tasoa ja erityisesti eniten taloudellista tukea tarvitseville opiskelijoille muutos olisi merkittävä. Asumisen tuen pienentyessä siihen vaikuttavia tulorajoja nostettaisiin, mikä kannustaa opiskelijoita käymään opiskeluiden ohella yhä enemmän töissä. Tämä saattaa puolestaan vaarantaa mahdollisuuden päätoimiseen opiskeluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan yhä vahvemmin rahoittamaan välttämättömiä elinkustannuksia, kuten asumista, lainalla. Näistä perustarpeiden tyydyttämisestä syntyvää velkataakkaa voidaan pitää kohtuuttomana.

Opiskelijoiden asumisen tuen mallin muuttamisessa tulisi ottaa huomioon asumisen välttämättömyys ja opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on tällä hetkellä Suomessa heikolla tasolla. Opiskelijoiden asumislisä on sidottu opintojen edistymiseen, jota puolestaan voi heikentää erinäiset sairastumiset, työssäkäynti tai oppimisvaikeudet. Vaikka opinnot eivät etenisi riittävää vauhtia, opiskelijoiden oikeus asuntoon on silti turvattava. Myös

lapsen huoltaminen voi vaikuttaa opintojen edistymiseen ja työnteon mahdollisuuteen. Kannatamme ehdotusta, että opiskelijaperheillä säilyy edelleen oikeus yleiseen asumistukeen.

Vuokralaiset ry on huolissaan opiskelijoiden kesänaikaisesta asumisesta ja toimeentulosta. Yleinen asumistuki on ympärivuotinen tuki, kun taas asumislisää on mahdollista saada vain opiskelukuukausilta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden olisi työskenneltävä kesäisin tai suoritettava opintoja, jotta heidän asumisensa olisi turvattu. Kesän aikainen kurssitarjonta on yleensä suppea, joka vaikeuttaa opintojen suorittamista ja toisaalta kesätöiden saaminen voi olla hankalaa. Opiskelijat myös työskentelevät usein kesäisin matalapalkkaisilla aloilla, eikä koko-aikatyötä ole helppo löytää. On kohtuutonta, että kesällä matalapalkkaista osa-aikatyötä tekevät opiskelijat eivät ole oikeutettuja edes osittaiseen asumistukeen, jolloin suurin osa heidän tuloistaan voi mennä pelkästään asumisen turvaamiseen. Lisäksi vaikka opiskelija saisi kesätöitä, vuokranmaksu ensimmäisen työskentelykuukauden osalta voi olla hankalaa, sillä opintotuki on ennakolta maksettava tuki, kun taas palkkatulon saa vasta kuukauden puolivälissä tai lopussa tehdystä työstä. Näin ollen opiskelijoiden pitäisi maksaa ensimmäisen työskentelykuukauden vuokra joko säästöillä tai turvautumalla toimeentulotukeen.

Vuokralaiset ry tukee ehdotusta, että asumislisän määrittelyssä otettaisiin huomioon kuntaryhmät, sillä asumiskustannukset voivat vaihdella merkittävästi paikkakunnittain. Asumislisän määrässä tulisi huomioida alueiden todellinen vuokrataso sekä kuntien väliset alueelliset erot asumiskustannuksissa. Kuntakohtaisia rajoja määrittäessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että yliopistokaupungeissa asumisen kustannukset ovat kuitenkin yleensä selvästi korkeammat.

Ehdotetun 3 momentin mukaan opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa asumislisän määrä olisi enintään 83 euroa kuukaudessa. Säättely vastaa ennen asumistukisiirtoa voimassa ollutta säättelyä. Tarkoitus on, että vanhemmalta vuokratun asunnon tai vanhemman omistamassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä korvaisi vain kohtuullisia asunnon hoitokustannuksia, mutta ei esimerkiksi asunnon hankinnasta aiheutuneita pääomakuluja. Pidämme esityksessä arvioitu summaa epätodellisena.

Vuokralaiset ry on huolissaan siitä, että jälleen on tekeillä lainsäädäntöä ilman kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia.

Helsingissä 11.9.2024

Anne Viita

Toiminnanjohtaja

Vuokralaiset ry

Lausunto opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausuttavaa opiskelijoiden siirtymisestä yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin:

Päätoimisen opiskelijan toimeentulo koostuu pääasiassa opintorahasta (279,38€/kk), opintolainasta (850€/kk), yleisestä asumistuesta ja opiskelijan omista tuloista. Kelan tilastojen mukaan opiskelija-ruokakunnasta riippuen asumistuki vaihteli toukokuussa 2024 keskimäärin 344 euron ja 523 euron välillä. Opintotuen asumislisään siirryttäessä asumisen tuki olisi kuntaryhmästä riippuen enimmillään 216 eurosta 296 euroon. Opintotuen saajien asumisen tuki laskisi keskimääräisestä tasosta ja olisi pääsääntöisesti pienempi kuin nykyinen asumistuki. Vain neljänneksellä opiskelijoista asumisen tuki säilyisi samana tai suurenisi muutoksen myötä. Opintotuen asumislisä olisi henkilökohtainen ja sitä voisi saada suuremmilla tuloilla kuin yleistä asumistukea. Täyteen asumislisään oikeuttavien tulojen rajaa nostettaisiin 1560 euroon kuukaudessa. Opintotuen asumislisän piiriin kuuluisi täten yhä useampi opiskelija.

Esitys sisältää paljon ristiriitaisuuksia. Opintotuen tavoitteena on opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen taloudellisen tuen tarpeessa oleville päätoimisille opiskelijoille ja mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu. Opintotukeen kuitenkin suunnitellaan heikennystä, jossa asumiseen myönnettävää tukea vähennetään. Esitetyn asumislisän taso ei vastaa opiskelijoiden asumismenojen tasoa ja erityisesti eniten taloudellista tukea tarvitseville opiskelijoille muutos olisi merkittävä. Asumisen tuen pienentyessä siihen vaikuttavia tulo-eroja nostettaisiin, mikä kannustaa opiskelijoita käymään opiskeluiden ohella yhä enemmän töissä. Tämä saattaa puolestaan vaarantaa mahdollisuuden päätoimiseen opiskeluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan yhä vahvemmin rahoittamaan välttämättömiä elinkustannuksia, kuten asumista, lainalla. Näistä perustarpeiden tyydyttämisestä syntyvää velkataakkaa voidaan pitää kohtuuttomana.

Opiskelijoiden asumisen tuen mallin muuttamisessa tulisi ottaa huomioon asumisen välttämättömyys ja opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on tällä hetkellä Suomessa heikolla tasolla. Opiskelijoiden asumislisä on sidottu opintojen edistymiseen, jota puolestaan voi heikentää erinäiset sairastumiset, työssäkäynti tai oppimisvaikeudet. Vaikka opinnot eivät etenisi riittävää vauhtia, opiskelijoiden oikeus asuntoon on silti turvattu. Myös lapsen huoltaminen voi vaikuttaa opintojen edistymiseen ja työnteon mahdollisuuteen. Kannatamme ehdotusta, että opiskelijaperheillä säilyy edelleen oikeus yleiseen asumistukeen.

Vuokralaiset ry on huolissaan opiskelijoiden kesänaikaisesta asumisesta ja toimeentulosta. Yleinen asumistuki on ympärivuotinen tuki, kun taas asumislisää on mahdollista saada vain opiskelukuukausilta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden olisi työskenneltävä kesäisin tai suoritettava opintoja, jotta heidän asumisensa olisi turvattu. Kesän aikainen kurssitarjonta on yleensä suppea, joka vaikeuttaa opintojen suorittamista ja toisaalta kesätöiden saaminen voi olla hankalaa. Opiskelijat myös työskentelevät usein kesäisin matalapalkkaisilla aloilla, eikä koko-aikatyötä ole helppo löytää. On kohtuutonta, että kesällä matalapalkkaista osa-aikatyötä tekevät opiskelijat eivät ole oikeutettuja edes osittaiseen asumistukeen, jolloin suurin osa heidän tuloistaan voi mennä pelkästään asumisen turvaamiseen. Lisäksi vaikka opiskelija saisi kesätöitä, vuokranmaksu ensimmäisen työskentelykuukauden osalta voi olla hankalaa, sillä opintotuki on ennakolta maksettava tuki, kun taas palkkatulon saa vasta kuukauden puolivälissä tai lopussa tehdystä työstä. Näin ollen opiskelijoiden pitäisi maksaa ensimmäisen työskentelykuukauden vuokra joko säästöillä tai turvautumalla toimeentulotukeen.

Vuokralaiset ry tukee ehdotusta, että asumislisän määrittelyssä otettaisiin huomioon kuntaryhmät, sillä asumiskustannukset voivat vaihdella merkittävästi paikkakunnittain. Asumislisän määrässä tulisi huomioida alueiden todellinen vuokrataso sekä kuntien väliset alueelliset erot

asumiskustannuksissa. Kuntakohtaisia rajoja määrittäessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että yliopistokaupungeissa asumisen kustannukset ovat kuitenkin yleensä selvästi korkeammat.

Ehdotetun 3 momentin mukaan opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa asumislisän määrä olisi enintään 83 euroa kuukaudessa. Säättely vastaa ennen asumistukisiirtoa voimassa ollutta säättelyä. Tarkoitus on, että vanhemmalta vuokratun asunnon tai vanhemman omistamassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä korvaisi vain kohtuullisia asunnon hoitokustannuksia, mutta ei esimerkiksi asunnon hankinnasta aiheutuneita pääomakuluja. Pidämme esityksessä arvioitu summaa epätodellisena.

Vuokralaiset ry on huolissaan siitä, että jälleen on tekeillä lainsäädäntöä ilman kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia.

Helsingissä 11.9.2024

Anne Viita

Toiminnanjohtaja

Vuokralaiset ry

Lausunto opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausuttavaa opiskelijoiden siirtymisestä yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin:

Päätoimisen opiskelijan toimeentulo koostuu pääasiassa opintorahasta (279,38€/kk), opintolainasta (850€/kk), yleisestä asumistuesta ja opiskelijan omista tuloista. Kelan tilastojen mukaan opiskeljaruokakunnasta riippuen asumistuki vaihteli toukokuussa 2024 keskimäärin 344 euron ja 523 euron välillä. Opintotuen asumislisään siirryttäessä asumisen tuki olisi kuntaryhmästä riippuen enimmillään 216 eurosta 296 euroon. Opintotuen saajien asumisen tuki laskisi keskimääräisestä tasosta ja olisi pääsääntöisesti pienempi kuin nykyinen asumistuki. Vain neljänneksellä opiskelijoista asumisen tuki säilyisi samana tai suurensi muutoksen myötä. Opintotuen asumislisä olisi henkilökohtainen ja sitä voisi saada suuremmilla tuloilla kuin yleistä asumistukea. Täyteen asumislisään oikeuttavien tulojen rajaa nostettaisiin 1560 euroon kuukaudessa. Opintotuen asumislisän piiriin kuuluisi täten yhä useampi opiskelija.

Esitys sisältää paljon ristiriitaisuuksia. Opintotuen tavoitteena on opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen taloudellisen tuen tarpeessa oleville päätoimisille opiskelijoille ja mahdollistaa

ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu. Opintotukeen kuitenkin suunnitellaan heikennystä, jossa asumiseen myönnettävää tukea vähennetään. Esitetyn asumislisän taso ei vastaa opiskelijoiden asumismenojen tasoa ja erityisesti eniten taloudellista tukea tarvitseville opiskelijoille muutos olisi merkittävä. Asumisen tuen pienentyessä siihen vaikuttavia tulorajoja nostettaisiin, mikä kannustaa opiskelijoita käymään opiskeluiden ohella yhä enemmän töissä. Tämä saattaa puolestaan vaarantaa mahdollisuuden päätoimiseen opiskeluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan yhä vahvemmin rahoittamaan välttämättömiä elinkustannuksia, kuten asumista, lainalla. Näistä perustarpeiden tyydyttämisestä syntyvää velkataakkaa voidaan pitää kohtuuttomana.

Opiskelijoiden asumisen tuen mallin muuttamisessa tulisi ottaa huomioon asumisen välttämättömyys ja opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on tällä hetkellä Suomessa heikolla tasolla. Opiskelijoiden asumislisä on sidottu opintojen edistymiseen, jota puolestaan voi heikentää erinäiset sairastumiset, työssäkäynti tai oppimisvaikeudet. Vaikka opinnot eivät etenisi riittävää vauhtia, opiskelijoiden oikeus asuntoon on silti turvattava. Myös lapsen huoltaminen voi vaikuttaa opintojen edistymiseen ja työnteon mahdollisuuteen. Kannatamme ehdotusta, että opiskelijaperheillä säilyy edelleen oikeus yleiseen asumistukeen.

Vuokralaiset ry on huolissaan opiskelijoiden kesänaikaisesta asumisesta ja toimeentulosta. Yleinen asumistuki on ympärivuotinen tuki, kun taas asumislisää on mahdollista saada vain opiskelukuukausilta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden olisi työskenneltävä kesäisin tai suoritettava opintoja, jotta heidän asumisensa olisi turvattu. Kesän aikainen kurssitarjonta on yleensä suppea, joka vaikeuttaa opintojen suorittamista ja toisaalta kesätöiden saaminen voi olla hankalaa. Opiskelijat myös työskentelevät usein kesäisin matalapalkkaisilla aloilla, eikä kokoaikatyötä ole helppo löytää. On kohtuutonta, että kesällä matalapalkkaista osa-aikatyötä tekevät opiskelijat eivät ole oikeutettuja edes osittaiseen asumistukeen, jolloin suurin osa heidän tuloistaan voi mennä pelkästään asumisen turvaamiseen. Lisäksi vaikka opiskelija saisi kesätöitä, vuokranmaksu ensimmäisen työskentelykuukauden osalta voi olla hankalaa, sillä opintotuki on ennakolta maksettava tuki, kun taas palkkatulon saa vasta kuukauden puolivälissä tai lopussa tehdystä työstä. Näin ollen opiskelijoiden pitäisi maksaa ensimmäisen työskentelykuukauden vuokra joko säästöillä tai turvautumalla toimeentulotukeen.

Vuokralaiset ry tukee ehdotusta, että asumislisän määrittelyssä otettaisiin huomioon kuntaryhmät, sillä asumiskustannukset voivat vaihdella merkittävästi paikkakunnittain. Asumislisän määrässä tulisi huomioida alueiden todellinen vuokrataso sekä kuntien väliset alueelliset erot asumiskustannuksissa. Kuntakohtaisia rajoja määrittäessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että yliopistokaupungeissa asumisen kustannukset ovat kuitenkin yleensä selvästi korkeammat.

Ehdotetun 3 momentin mukaan opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa asumislisän määrä olisi enintään 83 euroa kuukaudessa. Säätely vastaa ennen asumistukisiirtoa voimassa ollutta säätelystä. Tarkoitus on, että vanhemmalta vuokratun asunnon tai vanhemman omistamassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä korvaisi vain kohtuullisia asunnon hoitokustannuksia, mutta ei esimerkiksi asunnon hankinnasta aiheutuneita pääomakuluja. Pidämme esityksessä arvioitu summaa epätodellisena.

Vuokralaiset ry on huolissaan siitä, että jälleen on tekeillä lainsäädäntöä ilman kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia.

Helsingissä 11.9.2024

Anne Viita

Toiminnanjohtaja

Vuokralaiset ry

Lausunto opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausuttavaa opiskelijoiden siirtymisestä yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin:

Päätoimisen opiskelijan toimeentulo koostuu pääasiassa opintorahasta (279,38€/kk), opintolainasta (850€/kk), yleisestä asumistuesta ja opiskelijan omista tuloista. Kelan tilastojen mukaan opiskeljaruokakunnasta riippuen asumistuki vaihteli toukokuussa 2024 keskimäärin 344 euron ja 523 euron välillä. Opintotuen asumislisään siirryttäessä asumisen tuki olisi kuntaryhmästä riippuen enimmillään 216 eurosta 296 euroon. Opintotuen saajien asumisen tuki laskisi keskimääräisestä tasosta ja olisi pääsääntöisesti pienempi kuin nykyinen asumistuki. Vain neljänneksellä opiskelijoista asumisen tuki säilyisi samana tai suurenisi muutoksen myötä. Opintotuen asumislisä olisi henkilökohtainen ja sitä voisi saada suuremmilla tuloilla kuin yleistä asumistukea. Täyteen asumislisään oikeuttavien tulojen rajaa nostettaisiin 1560 euroon kuukaudessa. Opintotuen asumislisän piiriin kuuluisi täten yhä useampi opiskelija.

Esitys sisältää paljon ristiriitaisuuksia. Opintotuen tavoitteena on opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen taloudellisen tuen tarpeessa oleville päätoimisille opiskelijoille ja mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu. Opintotukeen kuitenkin suunnitellaan heikennystä, jossa asumiseen myönnettävää tukea vähennetään. Esitetyn asumislisän taso ei vastaa opiskelijoiden asumismenojen tasoa ja erityisesti eniten taloudellista tukea tarvitseville opiskelijoille muutos olisi merkittävä. Asumisen tuen pienentyessä siihen vaikuttavia tulorajoja nostettaisiin, mikä kannustaa opiskelijoita käymään opiskeluiden ohella yhä enemmän töissä. Tämä saattaa puolestaan vaarantaa mahdollisuuden päätoimiseen opiskeluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan yhä vahvemmin rahoittamaan välttämättömiä elinkustannuksia, kuten asumista, lainalla. Näistä perustarpeiden tyydyttämisestä syntyvää velkataakkaa voidaan pitää kohtuuttomana.

Opiskelijoiden asumisen tuen mallin muuttamisessa tulisi ottaa huomioon asumisen välttämättömyys ja opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on tällä hetkellä Suomessa heikolla tasolla. Opiskelijoiden asumislisä on sidottu opintojen edistymiseen, jota puolestaan voi heikentää erinäiset sairastumiset, työssäkäynti tai oppimisvaikeudet. Vaikka opinnot eivät etenisi riittävää vauhtia, opiskelijoiden oikeus asuntoon on silti turvattava. Myös lapsen huoltaminen voi vaikuttaa opintojen edistymiseen ja työnteon mahdollisuuteen. Kannatamme ehdotusta, että opiskelijaperheillä säilyy edelleen oikeus yleiseen asumistukeen.

Vuokralaiset ry on huolissaan opiskelijoiden kesänaikaisesta asumisesta ja toimeentulosta. Yleinen asumistuki on ympärivuotinen tuki, kun taas asumislisää on mahdollista saada vain

opiskelukuukausilta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden olisi työskenneltävä kesäisin tai suoritettava opintoja, jotta heidän asumisensa olisi turvattu. Kesän aikainen kurssitarjonta on yleensä suppea, joka vaikeuttaa opintojen suorittamista ja toisaalta kesätöiden saaminen voi olla hankalaa. Opiskelijat myös työskentelevät usein kesäisin matalapalkkaisilla aloilla, eikä kokoaikatyötä ole helppo löytää. On kohtuutonta, että kesällä matalapalkkaista osa-aikatyötä tekevät opiskelijat eivät ole oikeutettuja edes osittaiseen asumistukeen, jolloin suurin osa heidän tuloistaan voi mennä pelkästään asumisen turvaamiseen. Lisäksi vaikka opiskelija saisi kesätöitä, vuokranmaksu ensimmäisen työskentelykuukauden osalta voi olla hankalaa, sillä opintotuki on ennakolta maksettava tuki, kun taas palkkatulon saa vasta kuukauden puolivälissä tai lopussa tehdystä työstä. Näin ollen opiskelijoiden pitäisi maksaa ensimmäisen työskentelykuukauden vuokra joko säästöillä tai turvautumalla toimeentulotukeen.

Vuokralaiset ry tukee ehdotusta, että asumislisän määrittelyssä otettaisiin huomioon kuntaryhmät, sillä asumiskustannukset voivat vaihdella merkittävästi paikkakunnittain. Asumislisän määrässä tulisi huomioida alueiden todellinen vuokrataso sekä kuntien väliset alueelliset erot asumiskustannuksissa. Kuntakohtaisia rajoja määrittäessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että yliopistokaupungeissa asumisen kustannukset ovat kuitenkin yleensä selvästi korkeammat.

Ehdotetun 3 momentin mukaan opiskelijan asuessa vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa asumislisän määrä olisi enintään 83 euroa kuukaudessa. Säättely vastaa ennen asumistukisiirtoa voimassa ollutta säättelyä. Tarkoitus on, että vanhemmalta vuokratun asunnon tai vanhemman omistamassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä korvaisi vain kohtuullisia asunnon hoitokustannuksia, mutta ei esimerkiksi asunnon hankinnasta aiheutuneita pääomakuluja. Pidämme esityksessä arvioitu summaa epätodellisena.

Vuokralaiset ry on huolissaan siitä, että jälleen on tekeillä lainsäädäntöä ilman kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia.

Helsingissä 11.9.2024

Anne Viita

Toiminnanjohtaja

Vuokralaiset ry

Viita Anne
Vuokralaiset VKL ry